

phenomena

**APPROACHMENTS
—
PRISTOPANJA**

PHAINOMENA

Revija za fenomenologijo in hermenevtiko
Journal of Phenomenology and Hermeneutics

30 | 118-119 | November 2021

APPROACHMENTS — PRISTOPANJA

Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko

*

Fenomenološko društvo v Ljubljani

Ljubljana 2021

PHAINOMENA

Revija za fenomenologijo in hermenevtiko

Journal of Phenomenology and Hermeneutics

Glavna urednica: | **Editor-in-Chief:** Andrina Tonkli Komel
Uredniški odbor: | **Editorial Board:** Jan Bednarik, Andrej Božič, Tine Hribar, Valentin Kalan, Branko Klun, Dean Komel, Ivan Urbančič †, Franci Zore.
Tajnik uredništva: | **Secretary:** Andrej Božič

Mednarodni znanstveni svet: | **International Advisory Board:**

Pedro M. S. Alves (University of Lisbon, Portugal), *Babette Babich* (Fordham University, USA), *Damir Barbarić* (University of Zagreb, Croatia), *Renaud Barbaras* (University Paris 1 Panthéon-Sorbonne, France), *Miguel de Beistegui* (The University of Warwick, United Kingdom), *Azelarabe Lahkim Bennani* (Sidi Mohamed Ben Abdellah University, Morocco), *Rudolf Bernet* (KU Leuven, Belgium), *Petar Bojanić* (University of Belgrade, Serbia), *Philip Buckley* (McGill University, Canada), *Umesh C. Chattopadhyay* (University of Allahabad, India), *Gabriel Cercel* (University of Bucharest, Romania), *Cristian Ciocan* (University of Bucharest, Romania), *Ion Copoeru* (Babeş-Bolyai University, Romania), *Jean François Courtine* (Paris-Sorbonne University, France), *Renato Cristin* (University of Trieste, Italy), *Massimo De Carolis* (University of Salerno, Italy), *Alfred Denker* (College of Philosophy and Theology Vallendar, Germany), *Mădălina Diaconu* (University of Vienna, Austria), *Donatella Di Cesare* (Sapienza University of Rome, Italy), *Lester Embree* †, *Adriano Fabris* (University of Pisa, Italy), *Cheung Chan Fai* (Chinese University of Hong Kong, Hong Kong), *Günter Figal* (University of Freiburg, Germany), *Dimitri Ginev* †, *Andrzej Gniazdowski* (Polish Academy of Sciences, Poland), *Jean Grondin* (University of Montreal, Canada), *Klaus Held* (University of Wuppertal, Germany), *Friedrich-Wilhelm von Herrmann* (University of Freiburg, Germany), *Heinrich Hüni* †, *Ilya Inishev* (National Research University Higher School of Economics, Russia), *Tomas Kačerauskas* (Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania), *Richard Kearney* (Boston College, USA), *Guy van Kerckhoven* (KU Leuven, Belgium), *Pavel Kouba* (Charles University in Prague, Czech Republic), *Ioanna Kuçuradi* (Maltepe University, Turkey), *Susanna Lindberg* (University of Helsinki, Finland), *Thomas Luckmann* †, *Jeff Malpas* (University of Tasmania, Australia), *Michael Marder* (University of the Basque Country, Spain), *Viktor Molchanov* (Russian State University for the Humanities, Russia), *Liangkang Ni* (Sun Yat-Sen University, China), *Cathrin Nielsen* (Frankfurt a. M., Germany), *Karel Novotný* (Charles University in Prague, Czech Republic), *Tadashi Ogawa* (Kyoto University, Japan), *Žarko Paić* (University of Zagreb, Croatia), *Željko Pavić* (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Croatia), *Christophe Perrin* (University of Louvain, Belgium), *Dragan Prole* (University of Novi Sad, Serbia), *Antonio Ziri6n Quijano* (National Autonomous University of Mexico, Mexico), *Ramsey Eric Ramsey* (Arizona State University, USA), *Rosemary Rizo-Patr6n Boylan de Lerner* (Pontifical Catholic University of Peru, Peru), *Alfredo Rocha de la Torre* (Pedagogical and Technological University of Colombia, Colombia), *Hans Ruin* (Södert6rn University, Sweden), *Javier San Mart6n* (National Distance Education University, Spain), *Gunter Scholtz* (Ruhr-University Bochum, Germany), *Hans Rainer Sepp* (Charles University in Prague, Czech Republic), *Tatiana Shchytsova* (European Humanities University, Lithuania), *Önay S6zer* (Boğaziçi University, Turkey), *Michael Staudigl* (University of Vienna, Austria), *Silvia Stoller* (University of Vienna, Austria), *T6ru Tani* (Ritsumeikan University, Japan), *Rainer Thurnher* (University of Innsbruck, Austria), *Peter Trawny* (University of Wuppertal, Germany), *Lubica Učnik* (Murdoch University, Australia), *Helmuth Vetter* (University of Vienna, Austria), *Ugo Vlaisavljević* (University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina), *Bernhard Waldenfels* (Ruhr-University Bochum, Germany), *Andrzej Wierciński* (University of Warsaw, Poland), *Ichirō Yamaguchi* (Toyo University, Japan), *Chung-Chi Yu* (National Sun Yat-sen University, Taiwan), *Holger Zaborowski* (University of Erfurt, Germany), *Dan Zahavi* (University of Copenhagen, Denmark), *Wei Zhang* (Sun Yat-sen University, China).

Lektoriranje: | **Proof Reading:** Andrej Božič
Oblikovna zasnova: | **Design Outline:** Gašper Demšar
Prelom: | **Layout:** Žiga Stopar
Tisk: | **Printed by:** Primitus, d. o. o.

Uredništvo in založništvo: | Editorial Offices and Publishers' Addresses:

Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko
Institute Nova Revija for the Humanities

Fenomenološko društvo v Ljubljani
Phenomenological Society of Ljubljana

Vodovodna cesta 101
1000 Ljubljana
Slovenija

Filozofska fakulteta | Oddelek za filozofijo (kab. 432b)

Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel.: (386 1) 24 44 560

Tel.: (386 1) 2411106

Email:
institut@nova-revija.si
andrej.bozic@institut-nr.si

Email:
dean.komel@ff.uni-lj.si

Revija *Phainomena* objavlja članke s področja fenomenologije, hermenevtike, zgodovine filozofije, filozofije kulture, filozofije umetnosti in teorije znanosti. Recenzentske izvode knjig pošiljajte na naslov uredništva. Revija izhaja štirikrat letno. Za informacije glede naročil in avtorskih pravic skrbi *Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko*.

*

The journal *Phainomena* covers the fields of phenomenology, hermeneutics, history of philosophy, philosophy of culture, philosophy of art, and phenomenological theory of science. Books for review should be addressed to the Editorial Office. It is published quarterly. For information regarding subscriptions and copyrights please contact the *Institute Nova Revija for the Humanities*.

Finančna podpora: | Financially Supported by:

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije | Slovenian Research Agency

Članki v reviji so objavljeni v okviru: | Papers in the journal are published within the framework of:

- Raziskovalni program P6-0341 | Research program P6-0341;
- Infrastrukturni program I0-0036 | Infrastructure program I0-0036.

Revija *Phainomena* je vključena v naslednje podatkovne baze: | The journal *Phainomena* is indexed in:

Digitalna knjižnica Slovenije; DOAJ; EBSCO; Emerging Sources Citation Index (Web of Science); ERIH PLUS; Humanities International Index; Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur; Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur; Linguistics and Language Behavior Abstracts; ProQuest; Revije.si (JAK); Scopus; Social Science Information Gateway; Social Services Abstracts; Sociological Abstracts; The Philosopher's Index; Ulrich's Periodicals Directory; Worldwide Political Science Abstracts.

Enojna številka: | Single Issue: 10 €
Dvojna števila: | Double Issue: 16 €

Spletna stran: | Website:
phainomena.com

APPROACHMENTS | PRISTOPANJA

TABLE OF CONTENTS | KAZALO

Sebastjan Vörös Minding the Body. From Corporeal Mind to Minded Corporeality <i>Umljenje telesa. Od telesnega uma do umljene telesnosti</i>	5
Aleš Oblak, Hanna Randall, and David J. Schwartzmann “Becoming the Color.” Synesthetic Gesture in a Case Study of Multiple Forms of Synesthesia <i>»Postajati barva.« Sinestetična gesta v študiji primera z več oblikami sinestezije</i>	35
Lech Witkowski Transformations and Their Dominants. Between Dynamics and Processual Structure <i>Transformacije in njihove dominante. Med dinamiko in procesno strukturo</i>	69
Martin Uranič Bit, videz in gola navideznost. Od Parmenida k Platonu <i>Being, Seeming, and Mere Seemingness. From Parmenides Towards Plato</i>	93
Matija Jan Arnauld in Descartes. Narava idej in problem metode <i>Arnauld and Descartes. The Nature of Ideas and the Problem of Method</i>	113
Wei Zhang Max Scheler’s Socratesism. An Introduction of a Phenomenological Normative Ethics <i>Sokratizem Maxa Schelerja. Vpeljava fenomenološke normativne etike</i>	141
Dragan Jakovljević Nelsons Infragestellung der Erkenntnistheorie. Ein Beitrag zur systematischen Rekonstruktion und Diskussion, unter Berücksichtigung des Kommentars von Victor Kraft <i>Nelsonova postavitev spoznavne teorije pod vprašaj. Prispevek k sistematični rekonstrukciji in diskusiji, z upoštevanjem komentarja Victorja Krafta</i>	161

Martín Prestía Carlos Astrada and Tetsurō Watsuji on the Phenomenology of Landscape <i>Carlos Astrada in Tetsurō Watsuji o fenomenologiji pokrajine</i>	181
Alfredo Rocha de la Torre Pensiero calcolante e nichilismo. Il caso del linguaggio e la terra natale <i>Računajoče mišljenje in nihilizem. Primer govorice in domovine</i>	207
Dean Komel O materinščini <i>On Mother Tongue</i>	233
Christophe Perrin La vie est une réussite. Petite dialectique de l'échec <i>Življenje je uspeh. Mala dialektika poraza</i>	263
REVIEWS RECENZIJE	265
Damir Barbarić: Iz radionice duha (<i>Mario Kopic</i>)	265
<i>Manuscript Submission Guidelines</i>	269
<i>Navodila za pripravo rokopisa</i>	293

REVIEWS | RECENZIJE

Damir Barbarić: IZ RADIONICE DUHA.

Zagreb: Matica Hrvatska, 2021.

ISBN: 978-953-341-173-6.

UDC: 82-95

Potem ko je leta 1980 ugledala luč sveta njegova prva knjiga *Vježbe u filozofiji* [*Vaje v filozofiji*], je postalo jasno, da je v našo filozofsko krajino vstopil avtor, ki od svojih bralcev pričakuje pred in nad vsem nekaj, česar do tedaj nismo bili vajeni, namreč sopotništvo v poznavanju, muki in naporu metodičnega prevpraševanja in prebiranja klasičnih filozofskih besedil. Damir Barbarić je od samega začetka praktical pristop k besedilom, tj. način branja, rabo enega vidika razlage. Zato tudi ves njegov opus – od navedenega prvenca do najnovejše knjige, ki jo imamo pred seboj, naslovljene *Iz radionice duha* [*Iz delavnice duha*] – obstaja kot ena, edinstvena knjiga, četudi ne vsebuje ene same pozitivistične misli, ene temeljne konstitutivne teze in tudi ne ene edinstvene nosilne teme. Ničesar iz vsebine njegovih knjig ne moremo razglasiti za »glavno, poglobljeno«; v njih ni nikakršne napredujoče razlage: ne glede na to, ali pa morda prav zato, so vsa njegova dela povezana in edinstvena, se kličejo, si sledijo in se smiselno strnjujejo; – v njih kot to obstojno vztraja nekaj tipično barbaričevskega, in to je – z besedami njegovega prvenca: obračanje, prevračanje, *vrtenje*, »*vrtnja*«, ki se vrši povsod – skrajno sistematično in metodično.

Ta metodično izvedeni pristop je pravzaprav nenehno, neumorno nadejanje, da pomembne teme in pomembne mislece zgodovine filozofije pretolmačimo s pomočjo in skoz starejšo in novejšo filozofsko tradicijo. S tem pri Barbariću iz brezupno raznorodnih in raznovrstnih vsebin razkrivamo tematske leit-motive, ki se raztezajo skoz vsa njegova razpravljanja. To so pred vsem: eno in drugo oz. množstvo, smrt in nesmrtnost, sovraštvo in ljubezen, to, *kar je*, in to, *kar je*.

Prav zato je bila vsaka Barbarićeva knjiga pomemben dogodek v filozofskem življenju, pomembna kot poskus in kot dosežek, nič manj pa tudi kot naznaka tistega, kar še lahko pričakujemo. Za mojo generacijo so njegova dela – zaradi svoje resnosti – glavni vir opomina in streznitve, budnica iz dremeža šolske filozofije, shematizma tradicionalnega mišljenja; spodbujala so nas in hrabrila, da velikih filozofov ne gledamo preveč zlahka kot nekakšne monolitne bloke, odsekanе, ločene od tradicije mišljenja. Barbarić nas je zatorej nenehno opominjal na to, da je resnično filozofiranje od davna vzgibavajo poskusi vnovičnega napetega pričakovanja in prebiranja že branih besedil. Ti stari in znani teksti niso z
286 branjem iz nove perspektive osvetljeni le bolje in globlje, marveč spremenjeno, na do tedaj neznan način. To je Barbarić s svojimi knjigami ves čas suvereno in spodbudno dosegal, s tem si zasluži naše iskreno priznanje.

Najnovejša Barbarićeva knjiga, *Iz delavnice duha*, prinaša nekaj avtorjevih pomembnejših del, nastalih v zadnjih letih, skupaj 25, ki se tematsko raztezajo od vprašanja šolanja in izobrazbe, sija lepote in ljubezenskega hrepenenja pri Platonu, budnih sanj pri Schopenhauerju, do poslušanja in mislenja pri Aristotelu. Precej jih je krajših, kakor da bi se avtor natihem držal modrega nasveta književnika Iva Andrića, da je treba na vsako besedo trdno stopiti in jo uporabiti le, če zdrži ta pritisk; vse zapise obeležuje avtorjeva pretanjena filozofska duhovnost. Prav duh je skupni okvir vseh del v knjigi, skupna atmosfera, vodilna nit, to prežemajoče, vsekakor za vsakega po svoje. Barbarić je kandidovski dedič najzgodnejšega izkustva grškega mišljenja, duha misli – z Nietzschejevimi besedami – kot življenja, ki (za)seka v življenje, kot edini kraj preobračanja oz. obrata – najbolj in najostreje boli v spokojni lahnosti eksistence v svobodi. Duh je obenem najmračnejše brezno in najjasnejši previs bivanja in človeka. Ne lebdi le (biblični) duh nad vodami, temveč lebdijo tudi vode, človek in sama Zemlja, preobraženi v etru duha.

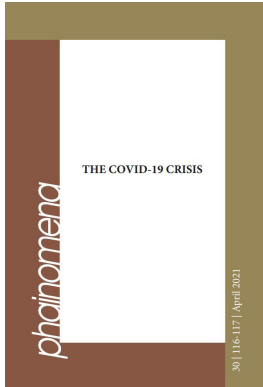
Duh je lahko tudi prečiščenje in povzdignjenje življenja v čisti eter svobode – če je dolgotrajno, potrpežljivo in napeto »delo pojma«. Za Barbarića mišljenje ni računanje brez števil, neobvezno domišljanje, duhovit domislek, plitka učenost ali spretno ostroumje. Oddaljeno od slednje vnaprej predpisane metode, mišljenje sledi svoji poti strogosti (*methodos*), spoštuje kanone logike, jih obvladuje, a ga ti ne zaustavijo ali zavrejo. O mišljenju kot dejanskem delu duha nas uči vsa velika filozofija. Kot posebno in izjemno delo duha se ograjuje od vseh drugih oblik: ni pozitivistično znanje (v smislu znanstvene vednosti), ni svobodna igra domišljije in navdahnjenje (kot umetnost), ni preroški razglas resnice (za čemer stremlji vsaka religija). Da bi ohranilo svojo naravo, mora mišljenje tudi danes – pravi naš avtor – najprej biti delo in napetost pojma, in tako svoja delavnica.

Od ohranjanja mišljenja kot dejanskega dela duha sta zato odvisni nosilnost in resnica vsakega filozofskega podjetja. To je, na kratko rečeno, pereče vprašanje; v filozofiji ima prednost pred odgovorom, glede na to, da neposredno in neprestano obnavlja njeno življenjsko moč.

Barbarićeva knjiga *Iz delavnice duha* je sicer dokaj pomembno uvajajoče, propedeutično čtivo. Predvsem je na delu jasn in retorično uglajen stil, prava osvežitev v poplavi specialnih jezikov in zaprtih terminologiji sodobne filozofije. Knjiga prinaša mnogo navedkov in virov, ki so precizno in pretanjeno prevedeni iz izvornika, kar v naši filološko zapuščeni srenji veliko pomeni. In, naposled, delo vsebuje več besedil, ki so obenem edina dela v hrvaškem jeziku na to temo.

287

Mario Kopic
(Prevedel Aleš Košar)

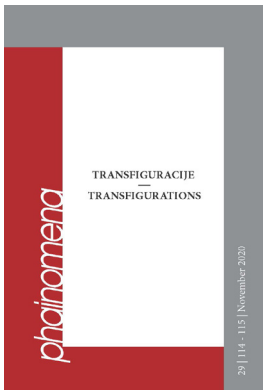

Phainomena | 30 | 116–117 | April 2021

Andrej Božič (Ed.)

“The COVID-19 Crisis”

Andrej Božič | Daniel R. Sobota | Svetlana Sabeva | Jarosław Gara | Victor Molchanov | Silvia Pierosara | Veronica Neri | Uroš Milić | Zmago Švajncer Vrečko | Paulina Sosnowska | Lea-Marija Colarič-Jakše | Holger Zaborowski | Hans-Georg Gadamer | Polona Tratnik

Phainomena | 29 | 114–115 | November 2020

»Transfiguracije | Transfigurations«

Petar Šegedin | Maxim Miroshnichenko | Dino Manzoni | Andraž Dolinšek | Manca Erzetič | Michał Wiczorek | Joaquim Braga | René Dentz | Tea Golob | Tina Bilban

Phainomena | 29 | 112–113 | June 2020

»Eo ipso«

Bence Peter Marosan | Christian Ivanoff-Sabogal | Virgilio Cesarone | Daniel Ross | Rok Svetlič | Fabio Polidori | Patrick M. Whitehead | Zmago Švajncer Vrečko | Mirt Komel | Marijan Krivak | Jonas Miklavčič | Polona Tratnik | Timotej Prosen | Tonči Valentić | Andrej Božič | Małgorzata Hołda | Mario Kopic

ISSN 1318-3362

9 771318 336204

INR | INSTITUTE NOVA REVIVA
FOR THE HUMANITIES

Φ *phainomena*

PHENOMENOLOGICAL SOCIETY OF LJUBLJANA